

EUROPA ESKUBIRA?

Ekainaren 7an eta 10ean, 180 miloi botuemaile europearretatik 120 miloik parte hartu du Europako Parlamentua aukeratzeko hauteskundeetan. Bederatzi nazioetako 410 parlamentari hautatu dituzte, Strasburgoko Parlamentuan eseriko direnak. Lehen aldia da bederatzi nazioek elkarrekin eskuhartzen dutena, eta lehendabizikoz, baita, era honetara, hots, herriak berak deputatuak zuzenki aukeratuz.

Larehun eta hamar parlamentari horietan, alderdiz ikusita, talderik nagusiena sozialistena bada ere, ez da berdin politika-familika epaiturik: erdiaren eta eskuinaren alde eman du boza europearrak.

HOGEI URTE GEROAGO

Europako Komunitate Ekonomikoa 1957an sortu zen, duela 22 urte, beraz. Europaren ideia espiritual batek bultzaturik sortua bada ere, egiazki ekonomiaren alorretan funtzionatu izan du. Eta hor ere nekez. Askoz gutiago funtzionatu du, jakina denez, politika alorrean. Bakoitzak bere nazioari begiratzen dio, eta agintea orokortzeko orduan oso nagi agertu da agintaria. Nazionalismoaren defentsa honetan, gogorrena Charles De Gaulle izan zen. Haserre ikusten zituen honek Frantziaren Haunditasuna eta Europa mailako agintea. Oraingo hauteskunde hauek berauek orain baino lehen ospatu ez badira, De Gaullen oposizioari zor zaio.

Legea egin eta handik 20 urtetara ospatu dira hauteskundeak, bada. Erromako Tratatua 138 artikulua arabera, "zuzeneko botu-emate orokorra"ren bidez

hautatu behar zen Parlamentua. Aurreko urteetan ere bazen Parlamenturik. Baina beste era batetara aukeratua. Herriak zuzenki hautaturik ez baino Estatu bakoitzeko Parlamentuen ordezkariez osatu ohi zen Strasburgoko Parlamentu europearra.

PARLAMENTU EUROPEARRA ZERTARAKO?

Izango al du zereginik eta indarrik Europako Parlamentu honek? Hor dago kokka. Geopolitikazki mundua ikusirik, ebidente dirudi batu beharra duela Europak, geografian, kulturen, historian eta gainerako hedaduratan bat egiten baitu. Baina zein mailatan eta zein kondiziotan lortu, gero, batasun hori, Europa bateratu hori?

Urrats historikotzat jo du zenbait hauteskunde egun hau. Baliteke hala izatea. Baina gaude ez ote den bat gehiago izango, ez besterik. Izan ere, European Estatuak dute egiazko agintea, eta ez daude amore emateko prestu. Zein izango da, horrela, Parlamentu honen eginkizuna eta eragina?

Parlamentu honen eginkizuna, legearen arabera, kontrol politikoa egitea da. Erromako Itunaz eta honen aplikatzeaz galderak egiteko eskubidea du, Batzordeari zentsura-mozioak egitekoa, eta presopos-tuen kontrola eramatekoa. Instituzio europearren gaineko kontrol politiko hau benetan garrantziko izan daiteke. Baina ondorio eskasekoa izango da, gure eritzian.

Parlamentu honen eragina, izan ere, lege dagokiona baino epelagoa izango da. Kontrol politiko hau, tamalez, teorikoa da gehien-

Alderdi Liberal eta Demokraten Federazioa; urte berean, hilabete beranduago, Europar Alderdi Herritarra, Alderdi Kristau-Demokratik biltzen dituen; eta azkenik, iazko apirilean Europar Batasun Demokratikoa, talde eskuindarrak biltzen dituen (gaullistak, kontserbatzaile britanikoak, eta abar). Aparte gelditzen dira talde minoritarioak, komunistak eta, antolamendu handirik gabe.

Aztergune honetatik begiraturik, nola osatzen da Europako Parlamentu berria?

(Irlandako ondorioak kontuan hartu gabe, hau idazterakoan ez bait ditugu osoki ezagutzen), sozialistak datoz aurretik 111 parlamentariekin, demokristauak gero, 107rekin; eta dexente gutiagorekin besteak: kontserbatzaileak 63rekin, komunistak 44rekin, liberak 40rekin, eta gaullistak 23rekin.

Kopuru hauetan ikus daitekeenez, erdi-eskubia atera da garaile: ezkerak 155 botu izango ditu, zentroaren eta eskuinaren 233en aurka. Ezkerrarentzat kolpe latza izan da hau, iaztik honako joera azpimarratu egiten baitu. Alegia, ezker indarra galtzen ari dela Europan. 1968tik 1978ra gora eta gora joan da ezker Europa. Batek baino gehiagok ikusten genuen etorkizun hurbilean sozialismoa agintean. Baina atzerakada hasi da: begira, bestela, Portugalera... Italiara, Frantziara, Ingalaterra... Nazio bakoitzean gertatzen dena, Europako parlamentuan ongi isplaturik gelditu da.

Amaitzeko, azken ohar bat.

Huteskunde hauetan munta handiko gertakari bat abstentzioa izan da: Europa osoan o/o 40 ingurukoa izan da. Handia da. Gehien parte hartu duena Italia izan da (o/o 85'9) eta gutien Britainia Handia (o/o 30). Zer adierazten ote du abstentzioaren ehuneko luze honek? Ez ote Europa horretan sinesmen falta? Ez ote "Eurokrazia"rekiko higuina? Dena den, gauza bat da segurua: Europaren eredu, modelua falta da oraindik. Zer nahi da, Europa federatu bat?, Europa konfederatu bat?, Herrien Europa? Herrien Europa aukera on bat litzateke guretzat. Estatuena Europa, aginte menperatzaile berri bat.

joanes lekerika

EUROPA ESKUBIRA?

Nazionalki ez baino alderdien arabera eratuko da Europako Parlamentua. Horregatik alderdiak federazioz antolaturik daude CEE mailan. Europako Komunitate Ekonomikoko Alderdi Sozialisten Batasuna eraiki zen lehena, 1974eko apirilean. 1976eko martxoan

bat, erabakiak, egiaz, Europako instituzio bateratu hauetatik kanpo hartzen direlako. Erabakiak hartu Estatuburu edo Gobernuen hartzen dituzte, urtean hiru aldiz Kontzeju Europearren bilduz. Eta ezaguna denez, Frantziak asmaturiko Kontzeju honek, Komunitatearen Itunen gaintik funtzionatzen du.